

ดวงอาทิตย์ ๗ ดวง

โดย... เวียงวาร์ณ

เจาะพระไตรปิฎกฉบับนี้ จะพา
ท่านผู้อ่านมาพบกับสุริยสูตร ซึ่งพระพุทธร-
องค์ตรัสเรื่องดวงอาทิตย์ ๗ ดวง จะมา
ปรากฏบนโลกมนุษย์ในอนาคตกาล ดังที่
ปรากฏอยู่ในพระสูตรต้นปิฎกเล่ม ๒๓ ข้อ
๖๓ ซึ่งเรียกว่า “สุริยสูตร” กล่าวคือ

สมัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่
ณ อัมพปาลีวัน ใกล้พระนครเวสาลี ได้
ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาแล้ว ตรัสว่า
ภิกษุทั้งหลาย สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง ไม่
ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม นี่เป็นข้อควรกำหนด
ควรเบื่อหน่าย ควรคลายกำหนัด ควร
หลุดพ้นในสังขารทั้งปวง ภิกษุทั้งหลาย
ขุนเขาสีเนรุว่าโดยส่วนยาว ๘๔,๐๐๐ โยชน์
ว่าโดยส่วนกว้าง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ หยั่งลง
ในมหาสมุทร ๘๔,๐๐๐ โยชน์และสูงจาก
มหาสมุทรขึ้นไปอีก ๘๔,๐๐๐ โยชน์ บางครั้ง
บางครั้งราวนไม้ดอกหลายปี หลายร้อยปี
หลายพันปี หลายแสนปี เมื่อฝนไม่ตก
พืชคาม ภูตคามและดิณชาติที่ใช้เข้ายา
ป่าไม้ใหญ่ ย่อมเฉาเหี่ยวแห้ง เป็นอยู่ไม่ได้
ฉันใด สังขารก็ฉันนั้นเหมือนกัน คือ เป็น
สภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชมนี้

เป็นข้อควรกำหนด ควรเบื่อหน่าย ควร
คลายกำหนัด ควรหลุดพ้นในสังขารทั้งปวง
ก็ในสมัยที่กบปฬินาคด้วยไฟ แรก
ที่เดิยมหาเมฆล้งกับ ตั้งขึ้นแล้ว ยังฝน
ห่าหนึ่งให้ตกทั่วแสนโกฏิจักรวาล มนุษย์
ทั้งหลายดีใจ จึงนำเอาพืชไปหว่าน แต่
พอล่วงกลางออกขึ้นยาวพอโคกตกินได้เท่านั้น
เอง เมฆนั้นก็ร้องเป็นเสียงลา ไม่ยังฝนให้
ตกแม้แต่หยาดเดียว ฝนจึงขาดหายไป
ในกาลนั้น ซึ่งเป็นกาลที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงหมายถึงตรัสไว้ว่า ภิกษุทั้งหลายสมัย
นั้นมีอยู่ คือ สมัยที่ฝนไม่ตกหลายปี
หลายร้อยปี หลายพันปี หลายแสนปี
สัตว์ผู้เป็นวัสสุปชีวี (อาศัยฝนเป็นอยู่) ก็
ทำกาละไปเกิดในพรหมโลก เทวดาจำพวก
ที่เป็นปุပ္ผผลูปชีวินี (อาศัยดอกไม้และ
ผลไม้เป็นอยู่) ก็จุติไปเกิดในพรหมโลก
ด้วยเช่นกัน

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้ง
บางครั้ง โดยล่วงไปแห่งกาลนานแล
ดวงอาทิตย์ดวงที่ ๒ ปรากฏ เพราะดวง
อาทิตย์ดวงที่ ๒ ปรากฏ แม่น้ำลำคลอง

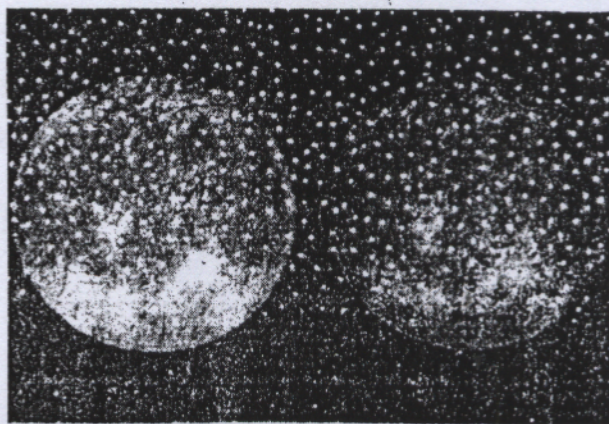
ทั้งหมดย่อมงวดแห้ง ไม่มีน้ำขื่อนี้ฉันใด
สังขารทั้งหลายก็ฉันนั้นเหมือนกัน คือ
เป็นสภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม นี่
เป็นข้อควรกำหนด ควรเบื่อหน่าย ควร
คลายกำหนด ควรหลุดพ้น

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้ง
บางครั้ง โดยล่วงไปแห่งกาลนาน ดวง
อาทิตย์ดวงที่ ๓ ปรากฏ แม่น้ำสายใหญ่ๆ
คือ แม่น้ำคงคา ยมุนา อจิรวดี สรรภู มหิ
ทั้งหมดย่อมงวดแห้ง ไม่มีน้ำ ขื่อนี้ฉันใด
สังขารทั้งหลายก็ฉันนั้นเหมือนกัน คือ
เป็นสภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม
นี่เป็นข้อควรกำหนด ควรเบื่อหน่าย ควร
คลายกำหนด ควรหลุดพ้น

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้ง
บางครั้ง โดยล่วงไปแห่งกาลนาน ดวง
อาทิตย์ดวงที่ ๔ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์
ดวงที่ ๔ ปรากฏ แม่น้ำสายใหญ่ๆ ที่ไหล
มารวมกันเป็นแม่น้ำใหญ่* คือ แม่น้ำ คงคา
ยมุนา อจิรวดี สรรภู มหิ ทั้งหมดย่อม
งวดแห้ง ไม่มีน้ำ ขื่อนี้ฉันใด สังขาร
ทั้งหลายก็ฉันนั้นเหมือนกัน คือ เป็น
สภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม นี่

เป็นข้อควรกำหนด ควรเบื่อหน่าย ควร
คลายกำหนด ควรหลุดพ้น

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้ง
บางครั้ง โดยล่วงไปแห่งกาลนาน ดวง
อาทิตย์ดวงที่ ๕ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์
ดวงที่ ๕ ปรากฏ น้ำในมหาสมุทรลึก ๑๐๐
โยชน์ก็ดี ๒๐๐ โยชน์ก็ดี ลึกลงไปจนถึง
๗๐๐ โยชน์ก็ดี ย่อมงวดแห้งลงเหลืออยู่
เพียง ๗ ขั้วตันตาลก็มี ๖ ขั้วตันตาลก็มี ๕
ขั้วตันตาลก็มี ๔-๓-๒ ขั้วตันตาลก็มี ขั้ว
ตันตาลเดียวก็มี แล้วยังจะเหลืออยู่เพียง ๗
ขั้วคน ๖-๕-๔-๓-๒ ขั้วคน ขั้วคนเดียว
ครึ่งขั้วคน เพียงเอน เพียงเข้า เพียงแค
ข้อเท้า และเพียงในรอยเท้าโคตามลำดับ
ซึ่งเปรียบเสมือนฤดูแล้ง เมื่อฝนเมล็ดใหญ่ๆ
ตกลงมา น้ำเหลืออยู่ในรอยเท้าโคในที่นั้นๆ

*ในวิสุทธิมรรค กล่าวถึง มหาสระทั้ง ๗ คือ สีหปาดนะ หงสปาดนะ กัณณมุณฑกะ รกการ อโนดาต
ฉัททันต์และกุณฑละอันเป็นต้นน้ำ ปัญจมหานทีในหิมพานต์ก็งวดแห้ง วิสุทธิมรรคแปลหน้า ๑๙๓

ฉะนั้น เพราะดวงอาทิตย์ดวงที่ ๕ ปรากฏ
น้ำในมหาสมุทรแม้เพียงข้อนิ้วก็ไม่มีฉนใด
สังขารทั้งหลายก็เป็นฉนนั้นเหมือนกัน คือ
เป็นสภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม
นี้เป็นข้อกำหนดควรเบื่อหน่าย ควรคลาย
กำหนด ควรหลุดพ้น

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้งบาง
คราว โดยล่วงไปแห่งกาลนาน ดวงอาทิตย์
ดวงที่ ๖ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์ ๖
ปรากฏ แผ่นดินใหญ่นี้และขุนเขาสิเนรุ
ย่อมมีกลุ่มควันพลุ่งขึ้นเปรียบเสมือนนาย
ช่างหม้อเผาหม้อที่ปั้นดีแล้ว ย่อมมีกลุ่ม
ควันพลุ่งขึ้น ฉะนั้น สังขารทั้งหลายก็ฉน
นั้นเหมือนกัน คือ เป็นสภาพไม่เที่ยง ไม่
ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม นี่เป็นข้อกำหนดควร
เบื่อหน่าย ควรคลายกำหนด ควรหลุดพ้น

ภิกษุทั้งหลาย ในกาลบางครั้ง
บางคราว โดยล่วงไปแห่งกาลนาน ดวง
อาทิตย์ดวงที่ ๗ ปรากฏ เพราะดวงอาทิตย์
ดวงที่ ๗ ปรากฏ แผ่นดินใหญ่นี้และขุนเขา
สิเนรุ ไฟจะติดทั่วลูกโซติช่วง มีแสงเพลิง
เป็นอันเดียวกัน เมื่อแผ่นดินใหญ่และขุนเขา
สิเนรุไฟเผาสุกโชน ลมหอบเอาเปลวไฟ
ฟุ้งไปจนถึงพรหมโลก เมื่อขุนเขาสิเนรุไฟ
เผาสุกโชนกำลังทะลาย ถูกกองเพลิงใหญ่

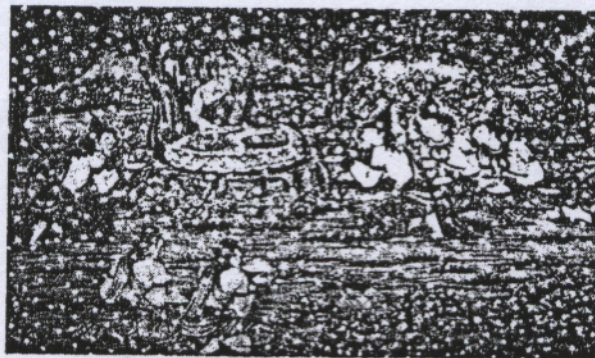
เผาท่วมตลอดแล้ว ยอดเขาแม้ขนาด ๑๐๐
โยชน์ ๒๐๐ โยชน์ ๓๐๐ โยชน์ ๔๐๐ โยชน์
๕๐๐ โยชน์ ย่อมพังทะลาย เมื่อแผ่นดิน
ใหญ่และขุนเขาสิเนรุถูกไฟเผาผลาญอยู่
ย่อมไม่ปรากฏขี้เถ้าและเขม่า เปรียบ
เหมือนเมื่อเนยใสหรือน้ำมันถูกไฟเผา
ผลาญอยู่ย่อมไม่ปรากฏขี้เถ้าและเขม่า ฉะนั้น
สังขารทั้งหลายก็ฉนนั้นเหมือนกัน คือ
เป็นสภาพไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่น่าชื่นชม
ควรเบื่อหน่าย ควรคลายกำหนด ควร
หลุดพ้นในสังขารทั้งปวง ในข้อนั้น ใครจะรู้
ใครจะเชื่อว่าแผ่นดินนี้และขุนเขาสิเนรุจัก
ถูกไฟไหม้พินาศไม่เหลืออยู่ นอกจากอริย
สาวกผู้มีบทธัมมจักษุเห็นแล้ว คือ ท่านที่เป็น
โสดาบันเท่านั้น

ภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว
ศาสดาชื่อสุนัตตะ เป็นเจ้าลัทธิปราศจาก
ความกำหนดในกามมีสาวกหลายร้อย
แสดงธรรมแก่สาวกทั้งหลาย เพื่อความ
เป็นสหายแก่เทวดาชั้นพรหมโลก และ
เหล่าสาวกที่รู้ทั่วถึงคำสอนได้หมดทุกอย่าง
แล้ว เมื่อตายไปก็เข้าถึงสุคติพรหมโลก
ส่วนสาวกเหล่าใดที่ยังไม่รู้ทั่วถึงคำสอนได้
หมดทุกอย่าง สาวกเหล่านั้นเมื่อตายไป
บางพวกเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา

ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ บางพวกเข้าถึงความ
เป็นสหายแห่งเทวดาชั้นนิมมารดี บางพวก
เข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดุสิต
บางพวกเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นยามา บางพวกเข้าถึงความเป็นสหาย
แห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์ บางพวกเข้าถึงความ
เป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราช
บางพวกเข้าถึงความเป็นสหายแก่กษัตริย์
มหาศาล บางพวกเข้าถึงความเป็นสหาย
แห่งพราหมณ์มหาศาล บางพวกเข้าถึง

ความเป็นสหายแห่ง
ฤๅษีมหาศาล

ภิกษุทั้งหลาย
ครั้งนั้น สุเนตต
ศาสดาได้มีความคิด
เห็นว่า การที่เราจะ

พึงเป็นผู้มีสติเสมอกับสาวกทั้งหลายใน
สัมปรายภพไม่สมควรเลย อย่างกระนั้นเลย
เราควรจะเจริญเมตตาให้ยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้น
สุเนตตศาสดาจึงได้เจริญเมตตาตลอด ๗ ปี
แล้วก็ไม่มาสู่โลกนี้ตลอด ๗ สังวัฏฏ-
วิวัฏฏกับ เมื่อโลกวิบัติ ก็เข้าถึงพรหมโลกชั้น
อาภัสสระ เมื่อโลกเจริญก็เข้าถึงวิมานพรหม
ที่ว่าง ในวิมานนั้น สุเนตตศาสดาเป็น
พรหมเป็นท้าวมหาพรหม เป็นใหญ่ไม่มี

ใครยิ่งกว่า รู้เห็นเหตุการณ์โดยต้องแท้
เป็นผู้มีอำนาจมาก เกิดเป็นท้าวสักกะจอม
เทวดา ๓๖ ครั้ง เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ
ผู้ตั้งอยู่ในธรรม เป็นพระธรรมราชามีสมุทร
ทั้ง ๔ เป็นขอบเขต ผู้ได้ชัยชนะสงคราม
สถาปนาประชาชนไว้เป็นปีกแผ่นมั่นคง
พร้อมด้วยรัตนะ ๗ ประการ หลาย
ร้อยครั้ง พระราชโอรสของพระเจ้าจักร-
พรรดิ ล้วนแต่ต้องอาจ กล้าหาญชาญชัย
ย่ายี้ศัตรูได้ พระเจ้าจักรพรรดินั้นทรง

ปกป้องปลูกพืชมณฑล
อันมีมหาสมุทรเป็น
ขอบเขต ไม่ต้องใช้
อาญา ไม่ต้องใช้
ศาสตรา ใช้ธรรม
ปกครอง

ภิกษุทั้งหลาย สุเนตตศาสนานั้นมี
อายุยืนนานดำรงมั่นอยู่อย่างนี้ แต่ก็ไม่พ้น
จากชาติ ชรา พญานิ มรณะ โสกะ ปริเทวะ
ทุกข์ โทมนัสและอุปายาส เรากล่าวว่า
ไม่พ้นจากทุกข์ได้ ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุอะไร
เป็นเพราะยังไม่ได้ตรัสรู้ ไม่ได้แทงตลอด
ธรรม ๔ ประการ คือ อริยศีล อริยสมาธิ
อริยปัญญาและอริยวิมุตติ ซึ่งเราตถาคต
ได้ตรัสรู้แล้ว แทงตลอดแล้ว เราตถาคต

ถอนตัวค้นหาในภพได้แล้ว ตัณหาอันเป็น
เครื่องนำไปสู่ภพสิ้นแล้ว บัดนี้ภพใหม่ไม่มี
พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสคำประพันธ์
คาถาต่อไปนี้ว่า

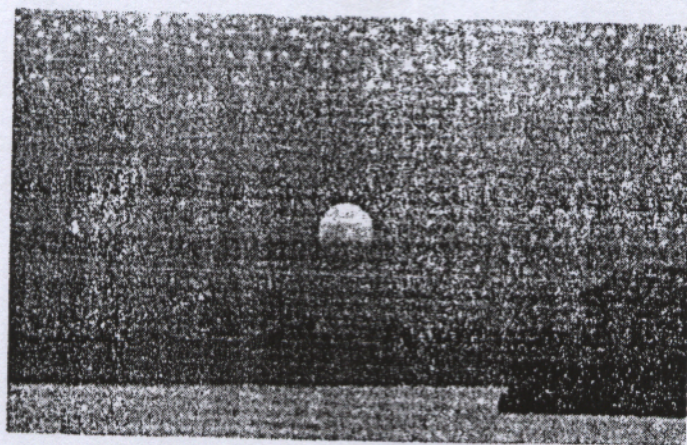
ธรรมเหล่านี้ คือ ศีล สมาธิ
ปัญญาและวิมุตติอันยิ่ง พระโคตมผู้
ทรงพระยศ ตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าผู้
เป็นศาสดา ผู้มีพระจักขุ ทรงรู้ยิ่งด้วย
ประการดังนี้แล้วตรัสบอกธรรม ๔
ประการแก่ภิกษุทั้งหลาย ทรงกระทำ
ที่สุดทุกข์แล้วปรินิพพาน

ข้อความจากพระสูตรนี้ สิ่งที่ควร
ทำความเข้าใจเพิ่มเติมคือ เรื่องกัป ท่าน
กำหนดไว้อย่างไร

กำหนดระยะเวลาแห่งอสงไขยกับ
คือ ระยะเวลาแต่เกิดมหาเมฆล้างกัปไปจน

ถึงเปลวไฟขาดนี้เป็นอสงไขยหนึ่งเรียกว่า
“สังวัฏกัป” ตั้งแต่เปลวไฟผลาญกัปขาดไป
จนถึงเกิดมหาเมฆก่อเกิดโลกที่ยังแสนโกฏิ
จักรวาลให้เต็มด้วยน้ำ นี่เป็นอสงไขยที่สอง
เรียกว่า “สังวัฏฏฐาเยกัป” ตั้งแต่มหาเมฆ
ก่อเกิดโลกไปจนถึงความเกิดปรากฏขึ้น
แห่งดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ นี่เป็นอสงไขย
ที่สามเรียกว่า “วิวัฏกัป” ตั้งแต่ความเกิด
ปรากฏขึ้นแห่งดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ไป
จนเกิดมหาเมฆล้างกัปอีก นี่เป็นอสงไขย
ที่สี่ เรียกว่า “วิวัฏฏฐาเยกัป” รวม ๔
อสงไขยนี้เป็นมหากัปหนึ่ง

ความหมายของกัปที่ควรทราบคือ
คำว่า สังวัฏกัปก็ดี สังวัฏฏฐาเยกัปก็ดี
หมายถึงกัปแห่งความเสื่อมหรือความ
พินาศของโลก และคำว่า วิวัฏกัปและ
วิวัฏฏฐาเยกัป หมายถึง กัปแห่งความ
เจริญขึ้นของโลก

ศัพท์พุทธศาสนา

เสนาะ ผดุงนัตร

เกทาร	ลาน, สนาม ท่ง, ท่งนาที่ทตน้ำ เตรียมไว้สำหรับไถนา, ที่ดิน อันเหมาะสมแก่การเพาะปลูก ในขั้นเริ่มเพาะปลูก	เกราฏิก	คดโกง, หลอกลวง, ไม่จริง, มีมารยา
เกตุดารา	ดาวหาง	เกวล	เท่านั้น, อย่างเดียว ; ทั้งหมด , ทั้งมวล ; ด้วยกันหรือรวมเท่านี้
เกตุตุก	เมฆ	เกวลี	ผู้มีความสำเร็จอย่างเต็มที่, พระอรหันต์
เกตุมาล	ทวีปเกตุมาล, เกตุมาลา ก็เรียก	เกส, เกษา	ผม
เกตุมาลา	รัศมีที่เปล่งเหนือเศียรพระพุทธรูป- เจ้าหรือนักบุญ ; ทวีปเกตุมาลา, ชื่อทวีปหนึ่งอยู่ทางภาคตะวันตก ของชมพูทวีป เป็นทวีป หนึ่งในทวีปทั้งเก้า, เกตุมาล ก็เรียก	เกสร ๑	ชนสร้อยคอสัตว์
เกตุรัตน	แก้วของราหู คือ แก้วสีเขียว คล้ายมรกต	เกสร ๒	เกสรดอกไม้อื่น ส่วนที่สืบพันธุ์ ของพืชพันธุ์
เกยูร	กำไลมือ, กำไลต้นแขน, สาย สร้อย	เกสรี	มีขนคอ
เกยูรี	ผู้ใส่กำไลมือ	เกสว	มีผมดก, มีผมงาม, เกศว เกศพ ก็เรียก, ใช้เป็นนามของพระนา- รายณ์หรือพระกฤษณะ
เกษม, เขม	ปลอดโปร่ง, สงบ, สวัสดิ์, ปลอดภัย	เกสนา	ความอยาก, ความโลภ
เกวัฏ, เกวัฏฐะ, เกวัฏฐ์	ชาวประมง	เกสายน	ความชอบเล่น, ความไม่หนัก- แน่น
		เกสิ ๑	การเล่น, มหรสพ, กีฬา, การ- เล่นทอดลูกเต๋า, การพนัน
		เกสิ ๒	กิเลส, ตัณหา, ความอยาก, ความเห็นแก่ตัว, ความหลอกลวง ;

ความไม่แน่นอน, ความลึกลับ
 เกษมจากโยคธรรม ปลอดภัยจากธรรม
 เป็นเครื่องผูก, ปลอดภัยจาก
 เรื่องที่จะต้องถูกเทียมแอก,
 พ้นจากภัยคือกิเลสที่เป็นตัวการ
 สวมแอก ดุโยคเกษมธรรม

เกสธาตุ, เกศธาตุ, เกษธาตุ พระธาตุ
 คือเส้นผม, พระเกษาของ
 พระพุทธเจ้า

เกียรติ ชื่อเสียง, ความดีอันมีคณ
 ย่องเล้าลือ, การยกย่องคุณ
 ความดี, ความมีชื่อเสียงปรากฏ,
 เกียรติ ก็เรียก

เกลศ เครื่องเศร้าหมอง, ความขุ่นมัวใจ
 เพี้ยนมาจากกิเลส

เกษตร ที่ดิน, ทุ่ง, นา, ไร่, แดน เช่น
 พุทธเกษตร

เกษตรกร ผู้ทำเกษตรกรรม

เกษตรกรรม การใช้ที่ดินเพาะปลูกพืช
 ต่างๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์
 การประมง และการป่าไม้

เกษตรศาสตร์ วิชาว่าด้วยเกษตรกรรม

เกษียณ ลี้ไป ใช้เกี่ยวกับการกำหนด
 อายุ เช่น เกษียณอายุราชการ

เกษียณอายุ ครบกำหนดอายุรับ
 ราชการ ลี้กำหนดเวลารับ

เกสธาตุ

ราชการหรือการทำงาน, พูดสั้นๆ
 ว่า เกษียณ ก็มี

เกษียณ ข้อความที่เขียนแทรกไว้เช่นใน
 ไปลาน ข้อความที่เขียนไว้บน
 หัวกระดาษคำสั่งหรือหนังสือ
 ราชการ เรียกว่า หัวเกษียณ,
 เขียน, เล็กน้อย

เกษียร น้ำนม

เกษียรสมุทร ทะเลน้ำนม

เกษมสันต์, เกษมศานต์ ไปรุ่งอารมณ์,
 ชื่นอารมณ์

เกสกลาป, เกศกลาป มวยผม, กระจุกผม

เกศประสาร การชำระผม

เกศปักษ์ ข้างแห่งแก้ม

เกศภู, เกสภู สนามแห่งผม คือ ศีรษะ

เกษมณฑล, เกศมณฑล วงกลมแห่งผม
 คือ แหยมผม

เกสรราช, เกสรราช การย้อมผม

เกศवेश แหยมผม, กระจุกผม

เกศวายุธ อาวุธของพระกฤษณะ คือ
ต้นมะม่วง

เกศวาลัย ที่อยู่ของเกศพ คือต้นมะเดื่อ

เกสินี, เกสินี นางผู้มีผมงาม

เกสริน, เกสริน ผู้มีสร้อยคอ คือ สิงห์โต
และม้า, เกสรี ก็เรียก

เกศี, เกสี หัว, ผม

เกสรราชิคุณ คุณยิ่งด้วยเกสร, สรรพคุณ
ของเกสร, ชื่อยาแก้เลือด

เกิด การก่อตัวขึ้น, เบื้องต้นของชีวิต

แก้ อายุล่วงเลยไปมาก

แก้ เป็นสำนวนทางศาสนา แปลว่า
อธิบาย เช่น แก้จิวร
หมายความว่า อธิบายเรื่องจิวร,
แก้ศีล หมายความว่า อธิบาย
เรื่องศีล

แก้กระทุ้ธรรม อธิบายข้อธรรม, ขยาย-
ธรรม

แก้อรรถ ดีความ, ขยายความ

โก ใคร

โกฏิ ชื่อมาตรานับ จำนวน ๑๐ ล้าน

โกณฑัญญะ พราหมณ์หนุ่มคนหนึ่ง
ในบรรดาพราหมณ์ ๘ คน ผู้มา
ทำนายลักษณะของสิทธัตถกุมาร

ต่อมาได้ออกบวชเป็นหนึ่งใน
ปัญจวัคคีย์เฝ้าปฏิบัติพระ-
สิทธัตถะ ขณะบำเพ็ญทุกรกิริยา
ฟังธรรมจกกับปวัตนสูตรเทศนา
แล้วได้ดวงตาเห็นธรรม ขอ
บรรพชาอุปสมบทเป็นปฐมสาวก
ของพระพุทธเจ้า ต่อมาท่านได้
ชื่อภายหลังว่า พระอัญญา
โกณฑัญญะ

โกธะ ความโกรธ, ความเคือง, ความ
ขุ่นเคือง, โกรธา ก็เรียก

โกรัพพะ พระเจ้าแผ่นดินแคว้นกुरु

โกลังโกละ ผู้ไปจากตระกูลสู่ตระกูล หมายถึง
ถึงพระโสดาบัน ซึ่งจะต้องไป
เกิดอีก ๒-๓ ภพ แล้วจึง
บรรลुพระอรหัต

โกวิท ผู้ฉลาด, ผู้เฉียบแหลม, ผู้-
เชี่ยวชาญ

โกสัชชะ ความเกียจคร้าน